

Autor: GARCÍA CRESPO, C. e
VEGA GIL, L. (Coords.)
Ano: 2005
Título: *La educación obligatoria
en Europa y Latinoamérica*
Lugar: Granada
Editorial: Grupo Editorial
Universitario

Esta obra é froito dun dos congresos que cada dous anos organiza a Sociedade Española de Educación Comparada, concretamente do VIII Congreso Nacional de Educación Comparada celebrado en Salamanca e con título “La Educación Obligatoria en Europa y Latinoamérica. Situación actual y perspectivas de futuro”. Neste congreso participaron profesores de diferentes universidades do Estado español, así como de Iberoamérica, todos eles vencellados aos estudos comparados da Educación.

O libro mantén unha estrutura en bloques temáticos que fan referencia aos principais temas tratados no congreso. Os traballos publicados non son outros que as conferencias (inaugural e de clausura), así como as contribucións máis sobranceiras.

Os responsables do congreso e deste libro foron os profesores da Universidade de Salamanca, a Dra. Dª Clementina García e o Dr. D. Leoncio Vega, que realizaron, así mesmo, o traballo de recompilación e de revisión das diferentes contribucións.

Este volume aborda o tema da educación obrigatoria na sociedade actual dende diferentes puntos de vista. Trátase nel de establecer o que debemos entender hoxe, nunha sociedade globalizada, por educación obrigatoria, confrontando ao mesmo tempo dous espazos distintos, Europa e América Latina.

Estrutúrase en 9 bloques, nos que cada un alberga de dous a cinco estudos. O primeiro bloque, co que se abre o libro, titúlase “Educación obrigatoria en perspectiva internacional” e recolle dúas contribucións, resultado de dúas conferencias dos profesores J. L. García Garrido (“Europa y Latino América: reflexión comparada de sus sistemas educativos”) e A. Nóvoa (“Lecturas desde la investigación comparada”). Son, polo tanto, dous estudos que serven de pórtico da obra e que se centran en aspectos comparados xerais, de grande importancia para poder, en certa medida, interpretar os posteriores, que se van referir, como veremos, a aspectos máis concretos.

O bloque segundo ofrécenos unha análise da educación obrigatoria en Europa e denomínase “La dimensión europea de la educación obrigatoria”. Componse de tres traballos, que examinan diferentes aspectos relacionados coa temática central, en concreto, coa análise da comprensión social do currículo, a dimensión europea do ensino e o modelo europeo de xestión de calidade.

No terceiro bloque, “La escuela rural: problemas y perspectivas”, aparecen catro traballos diferentes nos que se analiza a relación entre a escola rural e o desenvolvemento humano, a cooperación, a equidade, basicamente en América Latina, e as políticas educativas.

O cuarto bloque, que se centra na “Democratización y exclusión de la escuela”, está composto de cinco capítulos. En dous deles faise un estudo comparado, nun sobre o absentismo escolar en España e en Colombia, e no outro, sobre a educación obrigatoria nos textos constitucionais iberoamericanos. As tres contribucións restantes son achegas esencialmente descritivas, dúas delas sobre España, unha trata a integración educativa e outra analiza a lexislación sobre a educación compensatoria. Na última revísase o nivel de democratización da escola en Francia.

O bloque quinto está dedicado ao financiamento e á privatización deste nivel educativo. Neste caso, está composto de tres contribucións, a pri-

meira sobre a escola na casa como alternativa á educación obrigatoria; a segunda, sobre a globalización instalada, tendo como exemplo Arxentina, Chile e México; a terceira, sobre a política educativa que o laborismo inglés está a poñer en práctica fronte á exclusión social.

O seguinte bloque céntrase na gobernabilidade da educación a través de catro achegas. Nunha abórdanse as reformas educativas en América Latina, noutra a función directiva, nunha terceira, a influencia que en Colombia exercen as tendencias socio-educativas internacionais, e na última, examínase o déficit competencial que teñen as administracións locais en España e, concretamente, en Galicia.

O sétimo bloque componse de catro traballos relacionados coa diversidade cultural e a escola. O primeiro analiza esta situación en Andalucía, o segundo e o cuarto en México, un na educación obrigatoria e outro na telesecundaria. Finalmente, o que aparece en terceiro lugar, preséntanos o proxecto “Hwijima co’ xirao’ nana” que se está levando a cabo no Brasil.

O bloque oitavo “La formación básica en la escuela obrigatoria y la preparación de los ciudadanos” está formado por cinco capítulos. Tres deles referidos á Unión Europea, no primeiro analízase a preparación da cidadanía, no segundo as competencias “polivalentes” no ensino obrigatorio e no terceiro a implantación da

educación ambiental, aínda que neste caso se centra en dous países, Inglaterra e Francia. Os outros dous capítulos fan referencia a América, cunha comparación entre a situación de América Latina e España, no primeiro e no segundo, co tratamento da formación cidadá en Colombia.

O último bloque contén dous traballos referidos ao profesorado. O primeiro, sobre os problemas que para este estamento ten a diversidade cultural dende unha perspectiva internacional. O segundo, sobre a *Revista Española de Educación Comparada* como instrumento formativo, tanto inicial como permanente do profesorado.

Podemos afirmar que este libro nos achega unha serie de cuestións que nos permiten aproximarnos ás análises comparadas da educación, en xeral, o que leva a coñecer as claves para entender as diferentes situacións educativas que se producen nas distin-

tas partes do mundo, en España e Latinoamérica.

Pero, ademais, proporcionáanos unha perspectiva comparada sobre os problemas que poden interesar e preocupar na educación obrigatoria, é dicir, preséntanos as diferentes formas que teñen de enfrontarse a estes problemas nos distintos países destas dúas grandes áreas xeográficas.

E comentar, para finalizar, que este volume, á parte de ser de interese para todos os comparativistas, ten tamén un gran valor para os alumnos que están a facer estudos relacionados coa educación, que buscan saber sobre sistemas escolares diferentes aos que coñecen pola súa experiencia e para coñecer como se poden realizar estudos e análises comparadas das distintas situacións educativas, basicamente, sobre a educación obrigatoria, nivel de ensino polo que pasan todos os cidadáns destes países.

Antonio Rodríguez Martínez
Universidade de Santiago de Compostela